

Sárga tapéta, A

Eredeti cím: Yellow Wallpaper, The

Szerző: Charlotte Gilman Perkins • Év: 1892

Ritka dolog, hogy átlagemberek, mint John meg én ősi házat béreljenek nyárra.

Szinte sok is a jóból, ha erre a gyarmati stílusú családi hajlékra nézek, Úszom a romantikus elragadtatásban, hiszen ez valóságos kísértetkastély!

De nem hallgathatom el, hogy van benne valami különös.

Máskülönből miért adnák ki ilyen olcsón? És miért állt üresen ilyen hosszú ideig?

John persze csak nevet az aggályaimon, de az ember ezt a házasságban már-már természetesnek tartja. John a végletekig praktikus. Hallani sem akar hiedelmekről, idegesítik a babonák, és gúnyt űz mindenből, amit nem lehet látni, érezni és számokban kifejezni.

John orvos, és *talán* - a viláért sem mondanám senkinek, csak a néma papírra írom lejölesően -, *talán* ez az egyik oka annak, hogy nem gyógyulok gyorsabban.

Igazából nem is hiszi, hogy beteg vagyok! Mit tehetnék?

Mit tehetnék, ha egy jó nevű orvos, aki ráadásul a férjem, azt bizonygatja a rokonaimnak és a barátaimnak, hogy valójában semmi bajom, legfeljebb pillanatnyi idegkimerültség, enyhe hajlam a hisztériára?

A bátyám is orvos, nemkülönben jó nevű, ő is ugyanezt mondja:

Így aztán foszfátot vagy foszfitot vagy mi a csudát kell szednem, meg erősítőket, utazgatnom, friss levegőn lennem és edződnöm. Szigorúan eltiltottak mindennemű „munkától” is, amíg föl nem épülök egészen.

A magam részéről nem értek egyet ezzel.

A magam részéről úgy vélem, hogy az egyéniségemhez illő szellemi munka, a velejáró izgalom és változatosság jót tenne nekem.

De mit tegyek?

A tilalom dacára írtam egy darabig, de az valóban nagyon kimerítő... és fáraszt, hogy titkolóznom kell, vagy vállalnom heves ellenkezésüket.

Néha úgy érzem, kevesebb korlátozás és több társaság, elfoglaltság sokkal jobban használna az állapotomnak, de John azt mondja, a legeslegrosszabb, amit tehetek, hogy az állapotommal foglalkozom. Bevallom, attól tényleg mindig rosszul érzem magam.

Nem is akarok tehát erről többet beszélni, inkább a házunkról mesélek.

Micsoda gyönyörű hely! Magányosan áll, távol az úttól, és legalább három mérföldre a falutól. A kert kőfalai, a rajtuk nyíló kapuk és a sövények regénybeli angol kastélyokat juttatnak eszembe. Itt ott házikók állnak elszórva a kertészeknek és a személyzetnek.

A kert maga isteni! Ilyen nagy, árnyas kertet még sose láttam. Ösvényeit puszpángbokrok szegélyezik, mindenféle hosszú vadszőlő lugasok, alattuk padok.

Üvegházak is voltak, de már mind tönkrementek. Hallottam valami jogi hercehurcáról az örökösök és örököstársak között, tudni azonban csak azt tudom, hogy a ház már évek óta üresen állt.

Ez persze sajnos elrontja a kísértetiességét, de azért nem nagyon bánkódom... akárhogy is, határozottan érzem, hogy van valami furcsa a házban...

Említettem is ezt Johnnak egy holdfényes estén, ő pedig azt felelte, csak a huzatot érzem, és becsukta az ablakot.

Időnként indokolatlanul dühös leszek Johnra, pedig amúgy nem vagyok érzékeny. Nyilván ez is az idegállapotomból következik.

John azt mondta, uralkodnom kell magamon, nem engedhetem szabadjára az érzéseimet, ezért aztán nagyon össze kell szednem magam, legalábbis előtte, és ez roppantul kifáraszt.

Cseppet sem tetszik a szobánk. Jobb szerettem volna egy földszintit, amelyik a ház előtti térségre nyílik, futórózsák virágoznak az ablakban, és milyen édes, régimódi karton ágyfüggönyei vannak! John azonban hallani sem akart róla, mert csak egy ablaka van, és nincs elég hely a két ágynak, meg aztán sehol egy másik szoba a közelben, ha netán külön akarnánk aludni!

Olyan gondos és gyengéd, a kisujjamat sem kell mozdítanom...

Minden gondot levesz a vállamról, óráról órára pontosan beosztott napirendet készített nekem; és én, hálátlan kutya, ezt nem méltányolom eléggé!

Kijelentette, hogy csakis az én kedvemért jöttünk ide, itt tökéletes nyugalomban lehet részem, és annyit levegőzhetek, amennyit csak tudok. „Az edzés az erőnlétedtől függ, édesem – mondta –, és az evés az étvágyadtól, de friss levegő korlátlanul áll rendelkezésedre. Végül is az emeleti gyerekszobát választottuk.

Szellős, nagy szoba, majdnem az egész emeletet elfoglalja, a kert minden irányába nyíló ablakain egész nap besüt a napfény. Azelőtt gyerekszoba volt, majd játékszoba, és végül tornaterem lehetett, legalábbis az ablakon lévő védőrácsokból és a falba vert kampókból, gyűrűkből ezt gondolom.

A festék és a tapéta úgy néz ki, mintha legalábbis egy fiúiskola koptatta volna jó ideig; az ágyam feje körül és az ágygal szemben a padló fölött is nagy foltokban hiányzik, talán letépkedték. Rettenetes állapotban van.

Terjengős, burjánzó mintái egyébként felrúgnak minden létező képzőművészeti szabályt.

Elég tompák ahhoz, hogy az ember szeme beléjük zavarodjon, de elég élénkek, hogy a tekintetet folyton ingereljék. Ha kellően hosszú ideig követem a tétován kacskaringózó ábrákat, egyszerre csak végük szakad; képtelen kanyarokat vesznek, és hihetetlen ellentétekben semmisülnek meg.

A tapéta színe is visszataszító, egyenesen undorodom tőle: elmosódott piszkossárgáját a lassan mozgó napfény furcsa foltokban fakította ki.

Itt-ott még felfedezhető az eredeti tompa narancssárga és beteges kénsárga árnyalat.

Nem csoda, ha a gyerekek utálták! Én is megutálnám, ha hosszú ideig ebben a szobában kéne laknom! John lépteit hallom, gyorsan el kell raknom a papírt, tollat... utálja, ha egy betűt is írok.

Már két hete vagyunk itt, és az első nap óta nem is volt kedvem írni.

Most az ablaknál ülök itt fent, ebben a csúf gyerekszobában, senki és semmi nem akadályoz az írásban, kivéve, hogy kicsit gyenge vagyok.

John egész nap nincs itthon, sőt néha éjszakára sem jön haza, ha súlyos esethez hívják.

Szerencse, hogy az én esetem nem súlyos! Csak ezek az elkészerítő ideges panaszok ne volnának! John igazából nem is tudja, mennyit szenvedek. Csak azt látja, hogy nincs okom a szenvedésre, és ez elég neki.

Persze tudom, mindössze szorongok, ennyi az egész, mégis lesújt, hogy emiatt nem tudom megfelelően végezni a kötelességemet.

Igazán annyira segíteni akartam Johnnak, és tessék, máris kolonc vagyok a nyakán!

Senki nem hinné, micsoda erőfeszítés az is. amire egyáltalán képes vagyok, hogy felöltözök, időnként vendégeket fogadjak, és a személyzettel foglalkozzak!

Még szerencse, hogy Mary olyan nagyszerűen ért a babához. Milyen édes az én kis babám!

Mégis, egyszerűen képtelen vagyok hosszabb időt vele tölteni, az is kimerít!

Szerintem John életében nem volt még ideges. A tapéta miatt is úgy kinevetett!

Először át akarta tapétáztatni a szobát, de aztán úgy döntött, ezt az akadályt le kell küzdenem. Azt mondta, rosszát tesz az ideges betegeknek, ha folyton engednek a szeszélyeiknek.

- Ha kicseréltetném a tapétát. akkor az ágy ellen volna kifogásod. Utána jönne a rácsos ablak meg az ajtó és így tovább- mondta. - Lásd be, hogy ez a hely jót tesz neked. Különbösen is, drágám, nem kívánhatod, hogy három hónapi használat miatt felújítassam az egész házat.

- Akkor költözzünk le a földszintre - javasoltam -, olyan szépek azok a szobák!

Erre a karjába vett, édes kicsi libának nevezett, és azt mondta, a kedvemért akár a pincébe is leköltözik, sőt ki is meszelteti.

Az ágygal, az ablakkal meg a többivel kapcsolatban viszont igaza van.

A szoba tényleg kényelmes és szellős, nem kívánhatnék különbet, ostobaság lenne, ha pillanatnyi szeszély miatt kényelmetlenséget okoznék Johnnak.

A rémes tapétát kivéve már szinte meg is szerettem ezt a nagy szobát.

Egyik ablakából láthatom a kertet, a rejtelmes, árnyas lugasokat, a harsány színű, szokatlan virágokat, bokrokat és göcsörtös fákat.

Egy másiktól pedig gyönyörű kilátás nyílik a kikötőre és az egyik birtokhoz tartozó mólóra. Csodaszép árnyékos ösvény vezet a háztól odáig. Játsszom a gondolattal, hogy emberek sétálgatnak az ösvényen és a lugasokban, de John figyelmeztetett, ne engedjem szabadon a képzeletemet. Szerinte fantáziadús írói agyam és ideges gyengeségem mindenféle túlfűtött képzetekhez vezethet, úgyhogy inkább arra kéne használnom akaraterőmet és a józan eszemet, hogy ennek gátat vessek. Igyekszem.

Néha azt kívánom, bárcsak elég erős volnék az íráshoz, mert az megszabadítana a nyomasztó gondolatoktól és megnyugtatna.

De az írás nagyon kimerít.

Elbátortalanít, hogy senki nem ad tanácsot, és beszélni sem tudok senkivel a munkámról. John megígérte, ha teljesen meggyógyulok, hosszabb időre meghívjuk az unokatestvéreimet: Henryt és Juliát, de épp most jelentette ki, hogy inkább petárdát dugna a párnám alá, mintsem ezeket az izgága alakokat idehívja.

Bárcsak gyorsabban javulna az állapotom!

Nem szabad folyton erre gondolnom. Ez a tapéta úgy néz, mintha bizony tudná, milyen ördögi hatással van rám!

Van egy visszatérő pont a mintában, ahol egy motívum elbicsaklik, mint egy törött nyak, és két kiguvadt szem néz az emberre alulról fölfelé.

Néha kifejezetten dühít az erőszakos állhatatossága. Föl-le és oldalt indázik, azok a lehetetlen, üveges szemek mindenütt jelen vannak. Egy helyen a tapéta két szélét rosszul illesztették össze, és a szemek a vonal mentén hol följebb, hol lejjebb kacsingatnak.

Még sose tapasztaltam élettelen tárgyban ennyi kifejezőerőt, pedig mindenki tudja, hogy a tárgyak időnként életre kelnek! Gyerekkoromban, amikor ébren feküdtem az ágyban, a csupasz falak és egyszerű bútorok számomra sokkal több izgalmat és rejtélyt jelentettek, mint más gyerekeknek egy egész játékbolt!

Emlékszem, milyen kedvesen hunyorgott a nagy, régi íróasztalunk minden egyes fiókgombja, és volt egy karosszék, amit mindig barátomnak tartottam.

Ha a többi tárgy ellenségesen viselkedett; egyszerűen csak bele kellett ugranom ebbe a székbe, máris biztonságban érezhettem magam.

Ebben a szobában aránylag elviselhetőek a bútorok csak nem illenek össze, mert mindent a földszintről kellett fölhoznunk. Amikor játékszobává alakították a gyerekszobát, nyilván az eredeti bútorokat mind ki kellett hordani innét. Micsoda dülást végeztek itt a gyerekek!

A tapéta, mint már mondtam, foltokban letépve, pedig amúgy tapad, akár az enyv, kitartóan és gyűlölettel szaggathatták!

Az összevissza karcolt padlón mély barázdák futnak, és a tetejében még szálkás is. Helyenként valaki vájatokat fúrt a gipszvakolatba, és ez a hatalmas ágy, mely egyedüli bútordarabja volt a szobának, amikor ideköltöztünk, mintha isten tudja, hány háborút vészelt volna át.

Ez azonban cseppet sem zavar... egyedül a tapéta. John húga jön. Nagyon helyes lány, igazán, és ő is annyira félt engem! Nem szabad, hogy írás közben lepjen meg.

Lelkesen és tökéletesen vezeti a házat, nem is hiányzik neki más hivatás. De sajnos ő is azt hiszi, hogy az írás az oka az állapotomnak!

Azonban ha nincs itthon, annyit írhatok, amennyi jólesik, mert ha jön, meglátom már az ablakból. Van egy ablak, amelyből a gyönyörű árnyas, kanyargó útra látni, és egy másik, ahonnan a környező vidékre, a nagy, sudár szilfákra és bársonyos zöld mezőkre.

Fölfedeztem a tapétán egy mellékmotívumot. Ennek más a színe, ami különösen idegesít, mert csak bizonyos fénynél látható, s akkor sem tisztán.

Találtam rajta egy furcsa, kihívó, idomtalan figurát, ott, ahol nem süti a nap, és nem fakult még ki. Ez az alak amellet az idétlen és feltűnő főmotívum mellett lappang.

A sógornóm közeledik a lépcsőn!

Hát elmúlt július negyedike. Mindenki elment, alaposan elfáradtam. John azt hitte, jót tesz nekem egy kis társaság, ezért meghívtuk a mamát, Nellie-t és a gyerekeket egy hétre.

Én persze nem csináltam semmit. Jenny intéz mindent.

Ennek ellenére nagyon kimerültem.

John azt mondta, ha nem szedem össze magam gyorsabban, ősszel Weir Mitchelhez küld kezelésre. Nekem ez egyáltalán nem tetszik. Volt egy barátnóm, aki egyszer hozzá járt, és azt mondja, pontosan olyan, mint John meg a bátyám, vagy még olyanabb! Ráadásul micsoda megpróbáltatás lenne olyan messzire járni!

Úgy érzem, semmi, de semmi értelme, hogy akár az ujjamat is mozdítsam valamiért, máskor meg pokoli nyugtalan és nyugös vagyok.

Minden semmiségtől sírva fakadok; folyton-folyvást sírok, igaz, csak egyedül, John vagy más jelenlétében soha.

De mostanában elég sokat vagyok egyedül. John a súlyos betegei miatt gyakran a városban marad, Jenny pedig nagyon rendes, és békén hagy, ha kérem.

Sétálgatok a kertben vagy azon a tündéri kis ösvényen, üldögélek a teraszon a rózsabokrok árnyékában, és sokat heverészek itt fönt, a szobában.

Igazán megszerettem itt, a tapéta ellenére is. Vagy talán pont a tapéta miatt?

Rengeteget foglalkoztat!

Fekszem ezen a nagy, mozdíthatatlan ágyon - azt hiszem, a lábait a padlóhoz szögezték -, és

órákig elnézem a tapéta mintáját. Ér annyit, mint a torna, az biztos. Mondjuk, ott lent, az ép sarokban kezdem, és ezredszer is megfogadom, akármilyen történet is, végigkövetem azt a céltalan tekervényt.

Értek valamicskét a művészethez, és megállapítottam, hogy ez a minta minden törvényszerűségnek ellentmond; se nem váltakozik, se nem ismétlődik, szimmetria sincs benne.

Persze minden vég tapétánál újra kezdődik, de ennyi az egész.

Bizonyos szögből nézve minden csík egyedi; a kunkori hajlatok és barokk kacskaringók részegen bukdácsolnak föl-le különálló sávjaik börtönében.

Más oldalról viszont átlósan összefolynak, majd a terjengős minta ferde hullámokban fut szét, mint az iszapos vízben ringatózó gubancos hínár. Merő optikai káosz.

Vízszintes irányban is. összefügg, legalábbis most így látom, sőt újabban azon erőlködöm, hogy kibogozzam a minta horizontális. folyamat.

A szegélydísz is egy vízszintes csík, s ez nagyszerűen megtoldja a zűrzavart.

A szobának egyetlen sarkában sértetlen csak a tapéta, és ott, amikor a nap oldalról, egészen lapos szögben tűz oda, mintha mégis fölfedeztem volna valami sugaras mintát; a vége-hossza nincs kacskaringó egy középpont köré tekeredik, aztán ugyanilyen váratlanul elkanyarodik valami szertelen kavargásba.

Fárasztó követni. Azt hiszem, alszom egy kicsit. Nem értem, minek írom ezt.

Nem is akarom.

Nem is tudom.

De abban biztos vagyok, hogy John örültségnek tartaná az egészet. Mégis el kell mondanom, mit érzek és gondolok... ettől megkönnyebbülök!

Csak már-már nagyobb az erőfeszítés, mint a megkönnyebbülés. Borzasztó lusta vagyok, sokszor csak úgy heverek napokon át.

John figyelmeztetett, hogy nem szabad elhagynom magam, csukamájolajat szedet velem, erősítőket, meg tudom is én, mi mindent, hogy a barnasörről, borrhól és a véres húsokról már ne is beszéljünk.

Drága John! Igazán annyira szeret, és úgy utálja, ha beteg vagyok! Valamelyik nap megpróbáltam őszintén, komolyan beszélni vele és meggyőzni arról, hogy ~ elengedjen Henryhez és Juliához.

De szerinte nem lennék képes sem odamenni, sem ott maradni. Nem érvelhettem valami hatásosan, mert elsírtam magam, még mielőtt befejeztem volna a mondókámat.

A világos gondolkodás is egyre inkább nehezemre esik. Persze... ez is nyilván együtt jár ezzel az ideges gyengeséggel.

Az én drágám meg fölnyalábolt, és a karjában vitt föl az emeletre. Lefektetett, odaült mellém, és addig olvasott nekem, amíg zúgni nem kezdett a fejem.

Azt mondta, én vagyok az ő egyetlen kincse és mindene, és miatta is vigyáznom kell magamra. Szerinte senki, csakis én segíthetek magamon, és gyógyulásom érdekében minden akaraterőmet és önuralmamot latba kell vetnem, és nem szabad hagynom, hogy holmi ostoba képzelgés hatalmába kerítsen.

Egyetlen vigaszom, hogy a baba jól van és egészséges, és nem kell itt, a gyerekszobában laknia ezzel a szörnyű tapétával!

Ha mi nem ezt a szobát választottuk volna, most az én kis csillagom lakna itt! Milyen szerencse, hogy így történt! Igazán nem tűrhetném, hogy a gyermekem, ez a fogékony kis teremtmény ilyen helyen aludjék, a világért sem!

Csak most fordult meg a fejemben, mekkora szerencse, hogy John ehhez a szobához ragaszkodott. Én tényleg sokkal könnyebben elviselem, mint a baba.

Persze mostanában már sosem említem Johnéknak a tapétát, annál bölcsőbb vagyok! Azért mindenesetre szemmel tartom.

Ugyanis olyan dolgokat fedeztem fel rajta, amelyeket rajtam kívül senki más nem láthat.

A külső minta mögötti homályos formák minden nappal tisztábban kivehetőek.

Mindig egy és ugyanaz az alak, de ismétlődik: Mintha egy asszony görnyedne a földre, és mászna négykézláb a minta mögött. Nem tetszik nekem ez a dolog. Talán... arra gondoltam- bárcsak John elvinne innét!

De olyan nehéz vele beszélni az állapotomról, mert annyira okos, és úgy szeret engem!

Múlt éjszaka megpróbáltam.

Sütött a hold. Egész éjjel bevilágít a szobánkba, akár a nap.

Néha gyűlölöm, mert olyan lassan mászik, és mindig benéz valamelyik ablakon.

John aludt; a világért sem akartam felébreszteni, csendben maradtam, és néztem a hullámzó tapétán a holdfényt, míg csak borsódnai nem kezdett a hátam.

Úgy tűnt, az elmosódott alak rázza a mintát, mintha ki akarna szabadulni mögüle.

Halkan fölkeltem, és lábujjhegyen odamentem megnézni, vajon tényleg mozog-e a tapéta. Amikor visszabújtam az ágyba, John már ébren volt.

- Mi baj, kicsikém? - kérdezte. - Ne mászkálj így, mert még megfázol.

Gondoltam, itt az alkalom, és elmondtam neki, hogy úgy érzem, hiába minden, itt úgysem gyógyulok meg, és szeretnék elköltözni.

- Ugyan, angyalom! - felelte. - A szerződésünk három hét múlva úgyis lejár, minek mennék előbb el?

Otthon sem fejeződött még be a tatarozás, és most én sem mozdulhatok a városból. Persze, ha bármi veszély fenyegetne, azonnal és gondolkodás nélkül megtenném de pillanatnyilag erre semmi szükség. Akár hiszed, akár nem, drágám, sokkal jobb színben vagy. Ezt mint orvos mondhatom. Valamicskét magadra is szedtél, jobban eszel, tehát már kevésbé aggódom miattad.

- Semennyit se szedtem magamra - mondtam -, sőt! És lehet, hogy jobb az étvágyam este, amikor itt vagy, de sokkal rosszabb reggel, amikor elmégy!

- Édes kicsi szívem! - válaszolta erre, és megölelgetett. - Jó, hát akkor súlyos, nagyon súlyos beteg vagy! De most aludjunk rá egyet! Majd reggel folytatjuk.

- És akkor nem mész el? - kérdeztem komoran.

- Ugyan hogy tehetném? De már csak három hétig légy türelemmel, akkor elmegyünk egypár napra csavarogni, azalatt Jennie rendbe szedi a házat. Lásd be, drágám, hogy mennyivel jobban vagy!

- Testileg talán jobban... - kezdtem, de elhallgattam, mert John felült az ágyban, és olyan komor, szemrehányó pillantást vetett rám, hogy nem tudtam folytatni.

- Édesem - kezdte -, könyörögve kérlek, a gyermekünk, magam és temiattad is, hogy ezt a gondolatot örökre verd ki a fejedből! Ez a te lelki alkatodra nézve veszélyes és megtévesztő, és nem más, mint merő hamis, ostoba képzelgés! Miért nem bízol bennem, az orvosban?

Így aztán nem beszéltem erről többet. Hamarosan ismét elaludtunk, illetve ő azt hitte, hogy én már alszom. Én azonban még órákig ébren feküdtem, és azt próbáltam eldönteni, vajon a külső és a belső minta egyszerre mozog-e; vagy külön-külön.

Ezen a mintán nappal nyomát sem látom semmiféle rendszernek, ez maga a rendszer tagadása, folyamatos, pimasz kihívása az egészséges elmének.

Már a színe is förtelmes, gyanús és dühítő, de a minta felér számomra egy kízással.

Az ember már-már azt hiszi, hogy kiigazodott rajta, de mikor alaposabban követni kezdi, az alattomos ábra hátrabukfencet vet, orron fricskázza, leüti és rádtapos. Lidércnyomás.

A külső minta virágos arabeszk, valami penészgombafajtára emlékeztet, egész gombatelevényre, vég nélkül burjánzó, sarjadó tenyészetre... igen, ez a megfelelő hasonlat.

Persze nem mindig!

A tapéta igazi különlegessége, amit rajtam kívül senki nem vesz észre, az, hogy a minta a fény változásával együtt változik.

Elképesztően hirtelen következik be... először amikor a napsugár betűz a keleti ablakon... mindig figyelem ezt az első hosszú fénynyalábot...

Folyvást résen vagyok.

Holdvilágnál pedig - ha van holdvilág, az is egész éjjel bevilágít a szobába - szinte rá sem lehet ismerni. Esténként akármilyen fény is vetül rá, legyen az alkonyi nap, gyertya, lámpa vagy ami a legrosszabb, a holdvilág, tisztán látszanak a rácok! Mármin a külső minta, és mögötte az a nő.

Sokáig tartott, míg rájöttem, mi az ott a külső minta mögött. Most már teljesen biztos vagyok benne, hogy az az elmosódott alak egy nő.

Napközben csendben lapít. Nyilván lenyűgözi a rejtélyes minta. Nem csoda, hiszen engem is leköt, akár órákra is.

Sokat fekszem napközben. John azt mondja. jót tesz, alhatom, amennyi jólesik.

Tulajdonképpen ő javasolta, hogy minden étkezés után feküdjek le egy órát.

Szerintem rossz szokás, mert éjszaka nem tudok aludni. Ebből megint csak titkolódzás származik, mert nem mondom meg nekik, hogy ébren vagyok, nem én!

Az a helyzet, hogy kezdek egy kicsit félni Johntól. Néha olyan furcsán viselkedik, sőt Jennyn sem tudok mindig kiigazodni.

Mikor ezen morfondíroztam. felvetődött bennem, persze csak mint lehetőség, vajon nem a tapéta ennek is az oka?

Figyeltem Johnt, amikor azt hitte, nem nézek oda, és a leghétköznapibb okokkal nyitottam be a szobába, hát mit láttam?! Többször is rajtakaptam, hogy a tapétát vizsgálgatja! Ugyanezt Jennynél is tapasztaltam, sőt mi több, őt egyszer megleptem, amint tapogatta.

Nem vette észre, hogy én is a szobában vagyok, és. amikor halkan, egész halkan megkérdeztem tőle, hogy mit csinál a tapétával... megfordult és összerezsent, mint akit lopáson értek. Dühösnek látszott, és azt mondta, mi a fenének ijesztgetem!

Azután magyarázkodni kezdett, hogy a tapéta mindent megfog, amihez csak hozzáér, az én összes ruhámon és John ruháin is sárga foltokat talált, és azt kérte, legyünk óvatosabbak.

Ez elég ártatlanul hangzott, de én akkor is tudom, hogy a mintát böngészte! De nem hagyom magam, mert elhatároztam, hogy csakis én járhatok a dolog végére!

Az élet most sokkal izgalmasabb, hiszen van mire várnom, van mire figyelnem. Az étvágyam is megjavult, és nyugodtabb vagyok.

John nagyon meg van elégedve a javulással. Egyik nap vidáman azt mondta, hogy a tapétám ellenére virulok!

Persze én is tréfával ütöttem el a dolgot. Eszem ágában sem volt megmondani neki, hogy éppen a tapéta jóvoltából javul az állapotom, csak kigúnyolt volna. Sőt lehet, hogy akkor ő sürgeti az elköltözést.

Most már nem is akarok elmenni, amíg ki nem derítem a tapéta rejtélyét. Még egy hetünk van, azt hiszem, az elég is lesz.

Tényleg mennyivel jobban érzem magam? Éjszakánként ugyan nem sokat alszom, mert annyira érdekes figyelni a fejleményeket, napközben viszont annál többet pihenek.

Nappal fáraszt és nyugtalanít a tapéta.

A gombatelevény egyre újabb sarjakat hoz, és mindenütt új sárga árnyalatok jelennek meg. Már meg sem tudom számolni őket, pedig lelkiismeretesen próbálkozom.

A létező legfurcsább sárga szín! Eszembe juttat mindent, ami sárga... de nem a szép dolgokat, mint mondjuk a gólyahír, hanem csúf, régi, elsárgult kacatokat.

És van még valami; a tapéta szaga! Rögtön megcsapott, amikor először léptem a szobába, bár talán a sok napfény és levegő miatt nem éreztem kellemetlennek. Az utóbbi héten ködös, esős idő volt, és akár nyitva vannak az ablakok, akár csukva, a szag mindenhová beszivárog.

Kiűzhetetlen.

Ott lebeg az ebédlőben, rejtőzik a nappaliban, lappang a folyosón, és leselkedik rám a lépcsőn. Beleeszi magát a hajamba.

Még lovaglás közben is, ha hirtelen megfordulok, akkor is meglep és ott terem.

Elég furcsa szag. Órákat töltöttem, hogy elemezzem vagy hasonlítani tudjam valamihez. .

Előszörre tulajdonképpen... nem kellemetlen; egészen enyhe, épp csak érezhető, de roppant kitartó. Ebben a nedves időben azonban rémes; éjszakánként, ha felébredek, valósággal lóg a fejem felett. Eleinte zavart, és komolyan foglalkoztatott a gondolat, hogy felgyújtom a házat, mert így megszűnik a szag is.

Aztán megszoktam. Arra is rájöttem, hogy egyes-egyedül a tapéta színéhez hasonlítható. Sárga szag. A hozzám közel eső falon, egészen lent, a szegélylécnél találtam egy nagyon jópofa mintát. Egy sáv fut körbe a szobán, az ágyat kivéve minden bútor mögé bekúszik; hosszú, egyenes és egyenletes paca, mintha valaki beledörgölte volna a tapétába.

Vajon ki csinálta, hogyan és minek? Körbe-körbe körbe-körbe-körbe-körbe.. szédülök tőle!

Végre tényleg fölfedeztem valamit.

Kitartó éjszakai megfigyelésem végre eredménnyel járt: rájöttem, hogyan változik a minta!

Valóban mozog a külső! Nem csoda, hiszen a mögötte álló nő rázza.

Néha úgy rémlik, sokan vannak, máskor meg csak egyet látok, de az gyorsan mászik föl s alá, és a mozdulataitól inog az egész szerkezet.

A jól világított helyeken meg se moccan, de az árnyékos sarkokban marokra fogja a rácsot, és rázza-rázza, ahogy az erejétől telik.

Folyton ki akar szabadulni. De azon a mintán senki nem mászhat át annyi ága-boga van; fullasztó lehet. Aztán mégis kijut, de több feje van; megfojtja a minta, a fejeket egymásra hajigálja, és a szemeket kifelhérvíti!

Ha legalább letakarnák vagy eltüntetnék valahogy azokat a fejeket, a dolog félig sem volna ennyire szörnyű!

Azt hiszem, a nő napközben kiszabadul! Elárulom, honnan tudom... persze csak magunk közt... láttam!

Tisztán látom őt az ablakaimból!

Biztos, hogy ugyanaz a nő, mint a minta mögött mert állandóan négykézláb mászik, holott más nők nem szoktak napközben a földön csúszni.

Végigkúszik a fák alatt a hosszú úton; ha kocsi jön, elrejtőzik a feketeribiszke-bokrok alá!?

Nem hibáztatom ezért, hiszen megalázó volna, ha fényes nappal azon kapják, hogy csúszik-

mászik! Amikor én csúszom-mászom nappal, mindig magamra zárom az ajtót! Éjjel meg nem csinálhatom, mert John azonnal gyanút fogna.

John tényleg olyan furcsa mostanában; hogy nem is akarom zaklatni. Talán jót tenne néki, ha átmenne egy másik szobába aludni. Persze azt se akarom, hogy rajtam kívül esetleg másvalaki piszkálja ki ezt a nőt a minta mögül.

Gyakran megfordul a fejemben, vajon nem láthatnám-e egyszerre minden ablakból.

De akármilyen gyorsan forgok is, mindig csak egyből látom.

És bár mindig megpillantom, lehetséges; hogy gyorsabban kúszik, mint ahogy én forgok?

Elnéztem őt a nyílt mezőn, olyan sebesen mászott, mint egy kis felhő árnyéka suhan az erős szélben.

Legalább azt a felső mintát le lehetne venni az alsóról! Apránként meg is fogom próbálni.

Még egy különös dolgot fedeztem fel, de most nem mondom el! Nem helyes túlságosan bízni az emberekben...

Még két napom van, hogy leszedjem ezt a tapétát, de attól tartok, John észrevett valamit. Nem tetszik a tekintete.

Hallottam, hogy rengeteg orvosi kérdést tett fel Jennynek velem kapcsolatban, Jenny meg csupa szép és jó dolgot mondott?

Például, hogy napközben igen sokat alszom. Viszont John tudja, hogy éjjel meg általában ébren vagyok, akármennyire igyekszem is csendben maradni!

Tőlem is kérdezett mindenfélét, és megjátszotta a gyengéd és szerető férjet.

Mintha bizony nem látnék át rajta!

Persze érthető a viselkedése, hiszen ő is ezzel a tapétával lakik egy szobában már három hónapja. Engem például egész jól elszórakoztat, de látom, hogy John és Jenny már valósággal a hatása alá kerültek!

Végre! Ez az utolsó napunk itt, de van még elegendő időm. Johnnak éjszakára a városban kellett maradnia, ma estig tehát nem is jön ki.

Jenny egy szobában akart velem aludni, de túljártam az eszén! Megmondtam neki, hogy csakis egyedül tudok kielégítően pihenni.

Ez ügyes húzás volt; mert persze egyáltalán nem voltam egyedül! Mihelyt följött a hold, az a szerencsétlen teremtés izegni-mozogni kezdett, rázta a rácsot, én meg azonnal a segítségére siettem.

Én húztam, ő rázta, aztán én ráztam, és ő húzta, így reggelre többméternyi lehántottunk a tapétából, széles sávban körülbelül fejmagasságban, majdnem kör be az egész szobában.

Fölkelt a nap, és pimaszul vigyorgott rám az a szörnyű minta, ezért eltökéltem, ma befejezem!

Holnap úgyis elmegyünk, akkor lehurcolják a bútoraimat a földszintre, hogy mindent eredeti állapotában hagyjunk itt.

Jenny döböntően nézte a falat, s én nevetve csak annyit mondtam neki; egyszerűen bosszúból csináltam, mert úgy utáltam.

Nevetett és kijelentette, hogy ő is szívesen csatlakozna, de óvott, nehogy kifáraszam magam.

Ezzel végleg elárulta magát!

Szerencse, hogy itt vagyok, mert élő ember rajtam kívül, nem nyúl ehhez a tapétához!

Jenny ekkor megpróbált kicsalogatni a szobából micsoda átlátszó trükk! Azt válaszoltam neki, hogy vonz ez a csendes, nyugodt üresség, lefekszem aludni. ne is ébresszen fel, még vacsorához se. Majd szólok. Ha felébredtem.

Így aztán kiment, távozott a személyzet is, bútorok sincsenek, csak a nagy, rögzített ágy maradt a rajta talált vászonmatracokkal.

Ma éjjel a földszinten fogunk aludni, holnap pedig hazamegyünk a hajóval.

Nagyon jól érzem magam ebben a szobában most, hogy ismét üres.

Mennyire leszaggatták a gyerekek a tapétát! Az ágy is milyen kopott.

Most azonban munkához kell látnom.

Bezártam az ajtót, a kulcsot a lenti ösvényre dobtam. Nem akarok kimenni, és nem akarom, hogy bárki betegye ide a lábát, amíg John meg nem érkezik. El akarom kápráztatni.

Van egy kötelem, amit még Jenny sem talált meg. Ha a nő kimászna, és szökni próbálna, megkötözöm!

Persze elfelejtettem, hogy nem érek messzire, ha nincs mire állnom!

Ez az ágy mozdíthatatlan!

Megpróbáltam fölemelni, odébb tolni, addig-addig, amíg teljesen el nem gyengültem, akkor meg olyan dühös lettem, hogy beleharaptam az ágy sarkába, de csak a fogam törött le.

Lehámoztam az összes tapétát, amit csak elértem a padlón állva. Szörnyű erősen tapad a falhoz,

és a minta még vigyorgott is! A megfojtott fejek, dülledő szemek és a bukducsoló gombasarjak szinte visítanak jókedvükben!

Csak nehogy olyat tegyek dühömben, amit később megbánok! Jó kis gyakorlat volna kiugrani az ablakon, de inkább nem kísérletezem; a rácsok túl erősek.

Különbem sem lenne jó. Nem. Tisztában vagyok veled, hogy az ilyesmi helytelen, és teljességgel félreérthető.

Még csak kinézni sem szeretek az ablakon... annyi ott a csúszó-mászó nő, és micsoda iramban másznak! Gondosan rögzítettem magam rejtett kötelemmel... engem ugyan ki nem csaltok az útra!

Nyilván vissza kell térnem a minta mögé, ha leszáll az éjszaka, és ez nem lesz könnyű!

Kellemes itt kint ebben a nagy szobában, és szabadon mászni körbe-körbe!

Nem akarok kimenni. Még ha Jenny hív, akkor se megyek.

Kint a földön kell mászni, és minden zöld, ahelyett hogy sárga volna.

Itt bent viszont szép nyugodtan elmászkalhatok a padlón, a vállam pont illeszkedik abba a hosszúkás foltba a falon, tehát nem fogok eltévedni. Nocsak, John van az ajtónál!

Ugyan, fiatalember, úgyse tudja kinyitni! Hogy dörömböl meg kiabál!

Most meg fejszéért kiált.

Csak nem fogja betörni azt a gyönyörű ajtót?

- John drágám - szoltam ki a legkedvesebb hangomon -, a kulcs a kapu előtti lépcsőnél van, a banánfa alatt!

Ettől elcsendesedett pár pillanatra. Aztán nagyon csöndesen így szolt: - Édesem, nyisd ki az ajtót!

- Nem lehet - feleltem. - A kulcs a kapu előtti lépcsőn van, a banánfa alatt!

Még többször meg kellett ismételnem. Nagyon kedvesen és lassan annyiszor mondtam el, hogy le kellett mennie. Meg is találta természetesen, és benyitott. Az ajtóban megtorpant.

- Mi bajod?! - kiáltotta. - Az isten szerelmére, mit csinálsz?!

Én ugyanis továbbmásztam, de a vállam fölött ránéztem.

- Végre kiszabadultam - mondtam neki. - Jenny és a te minden igyekezedet ellenére. És a tapéta legnagyobb részét le is téptem, hogy ne tudjatok visszarakni mögé!

Ugyan miért ájult el ez az ember? Tény, hogy elájult és pont a fal mellett az én sávomon esett össze, minden alkalommal át kellett másznom rajta!

MERÉNYI ÁGNES FORDÍTÁSA